

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 78 0 V 028675 20 Rev
Dana, 13.07.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Gorjane Popadić kao predsjednika vijeća, Violande Šubarić i Biljane Tomić, kao članova vijeća, u vanparničnoj stvari predlagača Republike Srpske, koju zastupa Pravobranilaštvo Republike Srpske, protiv protivnika predlagača S.V., sina N. iz P., koga zastupa G.B., advokat iz B., radi određivanja naknade za ekspropisane nepokretnosti, odlučujući o reviziji protivnika predlagača izjavljenoj protiv rješenja Okružnog suda u Banjaluci broj 78 0 V 028675 20 Gž 2 od 30.09.2020. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 13.07.2021. godine, donio je

RJEŠENJE

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenim rješenjem Osnovnog suda u Prnjavoru broj 78 0 V 028675 19 V 2 od 26.11.2019. godine, za nekretnine potpuno ekspropisane rješenjem Uprave Područna jedinica P. broj: ... od 25.12.2017. godine označene kao kč. broj 1557/5 K. kuća i zgrada, površine 68 m², garaža 47 m², dvorište 500 m², njiva 701 m², sve upisano u pl. broj 4131 k.o. P., na ime posjednika S.V., sina N. iz P. (u daljem tekstu: protivnik predlagača) sa dijelom 1/1, a što po starom premjeru odgovara kč. broj 428/9 površine 1316 m², upisanoj u zk. ul. br 2393 k.o. P., vlasništvo protivnika predlagača sa dijelom 1/1, bez tereta, sa izgrađenim građevinskim objektima individualni stambeni objekat-kuća, garaža, ljetna kuhinja sa ladarom, ostava, šupa za drva, pušnica i pekara, ekonomski objekat radionica metalske struke, bunar pitke vode, svinjac, kokošinjac, ostava za žito i alat, sve ograđeno sa tri strane, a preko parcela prolaze cijevi kanalizacije promjera 200 mm, te nekretnine označene kao kč. broj 1557/7, površine 92 m², upisane u pl. broj 4131 k.o. P., posjed protivnika predlagača sa dijelom 1/1, što po starom premjeru odgovara kč. broj 428/10 upisanoj u zk.ul. broj 2392 k.o. P., sve nekretnine stvarno i faktičko vlasništvo protivnika predlagača, određena je pravična naknada i to: iznos od 141.275,69 KM za stambeni porodični objekat-kuća, iznos od 46.530,01 KM za pomoćni objekat garaža i ljetna kuhinja sa ostavom, iznos od 45.690,31 KM za pomoćne objekte ljetnikovac i ostava, iznos od 112.181,35 KM za stambeno-poslovni objekat, iznos od 27.634,80 KM za vanjsko uređenje i ostale troškove, iznos od 51.603,20 KM za zemljište površine 1408 m², iznos od 666,70 KM na ime vrijednosti voćnih zasada, iznos od 206,20 KM na ime vrijednosti cvijetnih zasada, što ukupno iznosi 425.788,26 KM, te iznos od 63.862,23 KM na ime uvećanja utvrđene naknade od 425.788,26 KM za procenat od 15%, primjenom člana 55. Zakona o eksproprijaciji, tako da ukupno određena pravična naknada za potpuno

eksproprisane nekretnine protivnika predlagača, iznosi 489.650,49 KM (stav 1. izreke). Obavezan je predlagač Republika Srpska da protivniku predlagača S.V., isplati ukupno utvrđenu naknadu u iznosu od 489.650,49 KM za potpuno eksproprisane nekretnine iz stava 1. dispozitiva navedenog rješenja (stav 2. izreke). Obavezan je predlagač da protivniku predlagača na ime troškova vanparničnog postupka isplati novčani iznos od 6.104,87 KM (stav 3. izreke). Obavezan je predlagač da protivniku predlagača na dosuđeni iznos naknade isplati i zakonsku zateznu kamatu računajući od donošenja rješenja do isplate (stav 4. izreke).

Drugostepenim rješenjem Okružnog suda u Banjaluci broj 78 0 V 028675 20 Gž 2 od 30.09.2020. godine žalbe stranaka su odbijene i potvrđeno prvostepeno rješenje. Odbijen je zahtjev protivnika predlagača za naknadu troškova sastava žalbe u iznosu od 2.925,00 KM, kao i troškova sastava odgovora na žalbu u iznosu od 2.925,00 KM.

Blagovremeno izjavljenom revizijom protivnik predlagača pobija drugostepeno rješenje zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana odluka preinači tako da mu se prizna uvećana naknada više od 15 %, dosude kamate na iznos od 112.181,35 KM počev od 01.06.2018. godine, a na ostalu dosuđenu naknadu počev od 23.01.2019. godine, te u cjelini usvoji zahtjev njegovog punomoćnika za naknadu troškova postupka.

U odgovoru na reviziju predlagač predlaže da se revizija odbije kao neosnovana.

Revizija nije osnovana.

Predmet ovog vanparničnog postupka je određivanje naknade za nekretnine eksproprisane rješenjem Uprave Područna jedinica P. broj ... od 25.12.2017. godine za potrebu izgradnje pristupnih puteva na dionici puta B.-D.

Tokom postupka kod prvostepenog suda utvrđeno je slijedeće činjenično stanje: da su rješenjem Uprave PJ P. broj ... od 25.12.2017. godine za potrebu izgradnje pristupnih puteva na dionici puta B.-D. potpuno eksproprisane nekretnine označene kao kč. broj 1557/5 kućište, kuća i zgrada površine 68 m², garaža površine 47 m², dvorište površine 500 m², njiva površine 701 m², sve upisano u pl. broj 4131 k.o. P., kao posjed protivnika predlagača sa 1/1 dijela, a što po starom premjeru odgovara kč. broj 428/9, površine 1316 m², upisanoj u zk.ul. broj 2393 k.o. P., kao vlasništvo protivnika predlagača sa 1/1 dijela, sa izgrađenim građevinskim objektima: individualni stambeni objekat-kuća, garaža, ljetna kuhinja sa ladarom, ostava, šupa za drva, pušnica i pekara, ekonomski objekat-radionica metalske struke, bunar pitke vode, svinjac, kokošinjac, ostava za žito i alat, kao i kč. broj 1557/7, površine 92 m², upisana u pl. broj 4131 k.o. P., kao posjed protivnika predlagača sa 1/1 dijela, što po starom premjeru odgovara kč. broj 428/10, upisanoj u zk.ul. broj 2392 k.o. P., a svarno i faktičko vlasništvo protivnika predlagača; da protivniku predlagača nije isplaćena naknada za eksproprisane nekretnine, a da je korisnik eksproprijacije dana 01.06.2018. godine ušao u posjed dijela eksproprisanih nekretnina u naravi ekonomski objekat-radionica metalske struke; da je pred upravnim organom dana 26.04.2018. godine ranijem vlasniku na ime naknade za sve eksproprisane nekretnine ponuđen iznos od 344.134,06 KM; da su stranke učinile nespornim identitet i obim eksproprisanih nekretnina, te su smatrale nepotrebnim provođenjem geodetskog

vještačenja, kao i da predmetne nekretnine zbog vremena izgradnje ispunjavaju sve zakonom propisane uslove za legalizaciju, iako ne posjeduju odobrenje za građenje, te da se radi o građevinskom zemljištu na kojem se nalaze izgrađeni objekti vlasništvo protivnika predlagača iz rješenja o eksproprijaciji; da prema nalazu vještaka građevinske struke M.B. i dopuni toga nalaza, utvrđena pravična naknada za stambeno-porodični objekat-kuća iznosi 141.275,69 KM, za pomoćni objekat garaža i ljetna kuhinja sa ostavom iznosi 46.530,01 KM, za pomoćne objekte ljetnikovac i ostavu iznosi 45.690,31 KM, za stambeno-poslovni objekat iznosi 112.181,35 KM, za vanjsko uređenje i ostale troškove iznosi 27.634,80 KM, te za zemljište u površini od 1408 m² da iznosi 51.603,20 KM i da prema nalazu i mišljenju vještaka poljoprivredne struke Lj.R. pravična naknada za voćna stabla iznosi 666,70 KM i za cvjetne zasade 206,20 KM.

Polazeći od naprijed navedenog, prvostepeni sud je dosudio pravičnu naknadu za ekspropisane nekretnine protivnika predlagača u iznosu od 425.788,26 KM, na temelju odredbe člana 61. stav 1. Zakona o eksproprijaciji („Službeni glasnik RS“ broj 112/06, 37/07, 66/08, 110/08 i 79/15, u daljem tekstu: ZE), uvećanu za 15%, odnosno za iznos od 63.862,23 KM, saglasno odredbi člana 55. ZE, tako da pravična naknada ukupno iznosi 489.650,49 KM. Zakonsku zateznu kamatu dosudio je od dana donošenja odluke, pozivom na odredbe člana 277. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj: 29/78, 39/85, 45/86, 57/89 i „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04, u daljem tekstu: ZOO) i člana 61. ZE, a odluku o troškovima postupka primjenom odredbe člana 161. Zakona o vanparničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 36/09 i 91/16, u daljem tekstu: ZVP).

Odlučujući o žalbama stranaka, izjavljenim protiv prvostepenog rješenja, drugostepeni sud je prihvatio kao pravilna činjenična utvrđenja prvostepenog suda i njegov pravni stav, pa je slijedom toga žalbe odbio i potvrdio prvostepeno rješenje.

Protivnik predlagača u ovom revizionom postupku osporava pravilnost drugostepene odluke u dijelu kojim je dosuđena naknada uvećana za 15 % smatrajući da je naknadu trebalo uvećati više od ovoga procenta, u dijelu kojim je kamata dosuđena od dana donošenja prvostepenog rješenja i odluku o troškovima postupka.

Drugostepena odluka je u osporenom dijelu pravilna i zakonita.

Prema odredbi člana 55. ZE lične i porodične prilike ranijeg vlasnika ekspropisane nekretnine će se uzeti u obzir kao korektiv uvećanja visine utvrđene naknade, ako su te prilike od bitne važnosti za materijalnu egzistenciju ranijeg vlasnika, a naročito u slučaju ako je zbog eksproprijacije većeg dijela i cijelog zemljišta ili poslovne prostorije u kojoj je raniji vlasnik obavljao dozvoljenu poslovnu djelatnost, ugrožena njegova materijalna egzistencija, kao i u slučaju kada se zbog eksproprijacije članovi poljoprivrednog domaćinstva moraju seliti iz područja gdje su prebivali ili boravili. Iz navedene zakonske odredbe proizlazi da ranijeg vlasnika treba dovesti u položaj u kome će mu utvrđena naknada obezbjediti isti ekonomski položaj i uslove života kakve je imao prije eksproprijacije.

Stoga se lične i porodične prilike ranijeg vlasnika, prema odredbi člana 55. ZE, uzimaju se u obzir kao korektiv uvećanja visine naknade utvrđene po ostalim pravilima ZE, samo ako su one od bitnog značaja za materijalnu egzistenciju ranijeg

vlasnika, a faktičko je pitanje svakog konkretnog slučaja kada ih treba uzeti kao korektiv utvrđene naknade koje zavisi od niza okolnosti: opšteg imovnog stanja vlasnika, veličine i ekonomskog značaja nekretnina koje se eksproprišu, izvora, vrste i visine prihoda koje ostvaruje raniji vlasnik, od socijalne i starosne strukture domaćinstva vlasnika ekspropriisane nekretnine, izdržavanja članova domaćinstva, nemogućnosti kupovine ili izgradnje druge nekretnine u privredno rentabilnoj blizini i slično.

S obzirom da se u konkretnom slučaju radi o potpunoj eksproprijaciji, da ona podrazumjeva iseljenje iz stambenog objekta domaćinstva protivnika predlagača sa porodicom, da se on i njegova supruga nalaze pred penzijom, da eksproprijacijom on gubi i poslovni prostor-radionicu metalske struke, korištenjem koje je obezbjeđivao dopunsku zaradu, nižestepeni sudovi su pravilno primjenom citirane odredbe člana 55. ZE, protivniku predlagača utvrđenu naknadu uvećali za 15%.

Međutim, imajući u vidu da iz izvedenih dokaza proizlazi da u ekspropriisanom poslovnom prostoru nije obavljao dozvoljenu zanatsku djelatnost, već je prema vlastitoj tvrdnji ostvarivao dopunske prihode, bez određenih podataka o tim prihodima, neosnovan je revizioni prigovor da je po tom osnovu protivniku predlagača trebalo uvećati dosuđenu naknadu više od 15 %.

Prema sadržaju navedene zakonske odredbe proizlazi da je okolnost selidbe domaćinstva zbog esproprijacije iz područja gdje su prebivali ili boravili od značaja u odnosu na poljoprivredno domaćinstvo, slijedom čega nema osnova ni revizioni prigovor da je po tom osnovu trebalo uvećati naknadu više od 15 %, budući da tokom postupka protivnik predlagača nije ni tvrdio da je njegovo domaćinstvo poljoprivredno.

Slijedom toga neutemeljen je revizioni prigovor da je osporena odluka u dijelu kojim je utvrđena uvećana naknada za ekspropriisane nepokretnosti, donesena suprotno odredbi člana 55. ZE.

Suprotno tvrdnji revidenta, zakonska zatezna kamata dosuđena je pravilnom primjenom materijalnog prava, budući da je visina nakade za ekspropriisanu nepokretnost određena u vrijeme donošenja prvostepenog rješenja o naknadi, u skladu sa odredbom člana 61. stav 1. ZE, pa je slijedom toga i dosuđena kamata u skladu sa članom 277. ZOO. Stoga su neosnovani navodi revidenta da istom pripada pravo na kamatu počev od 01.06.2018. godine, za nekretnine koje su od tada u posjedu korisnika eksproprijacije, a za ostalu naknadu od 23.01.2019. godine, kao dana procjene vrijednosti nekretnine od strane vještaka.

Protivnik predlagača revizijom osporava i odluku o troškovima postupka tvrdeći da se ista nije mogla odrediti primjenom člana 2. tarifni broj 3. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službeni glasnik RS“, broj: 68/05, u daljem tekstu: AT), već prema tarifnom broju 2. smatrajući da je u pitanju novčana obaveza kod koje je vrijednost potraživanja određena.

Prema stavu ovog suda troškovi nastali tokom postupka za određivanje naknade za ekspropriisane nepokretnosti imaju se obračunati prema tarifnom broju 3. AT, kako je to i u pobijanoj odluci urađeno, a ne prema tarifnom broju 2. AT kako

revident smatra, iz razloga što u postupku određivanja naknade nema tužbenog zahtjeva prema čijem iznosu bi se procjenjivao uspjeh strana u postupku.

Temeljem člana 248. u vezi sa članom 254. stav 1. i 4. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13), te članom 25. i članom 2. stav 2. ZVP, odlučeno je kao u izreci.

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić